

Justitsministeriet
Lovafdelingen

Dato: 18. november 2005
Dok.: JSM40195
Strafferetskontoret

Udkast til tale

**til brug ved besvarelse af samrådsspørgsmål I af 11.
november 2005 fra Folketingets Retsudvalg
(Alm. del) torsdag den 24. november 2005**

Spørgsmål:

1. "Ministeren bedes kommentere vedlagte artikel "Danmark har udviklet sig til et fristed for torturbødler", jf. Berlingske Tidende den 9. november 2005. Endvidere bedes ministeren redegøre for, om hun vil lukke hullet i straffeloven, hvorefter torturforbrydelser forældes efter ti år. Sluttelig bedes ministeren oplyse, om

hun fortsat mener, at en inkorporering af FN's torturkonvention kun vil have symbolværdi?"

Svar:

1. I den artikel i Berlingske Tidende den 9. november 2005, som er nævnt i samrådspørgsmålet, er det omtalt, at Statsadvokaten for Særlige Internationale Straffesager har opgivet 3 sager, allerede fordi et eventuelt strafansvar for tortur var foreldet.

Årsagen hertil er ifølge artiklen, at strafansvaret for tortur i dansk ret forældes efter 10 år, og det konkluderes på den baggrund, at der er et hul i den danske straffelov.

2. Lad mig indledningsvis slå fast, at regeringen ser på tortur med særdeles stor alvor. Derfor gør det naturligtvis også indtryk på mig, når jeg ser en overskrift som den, artiklen i Berlingske Tidende var ledsaget af –

nemlig at Danmark har udviklet sig til et fristed for torturbøddler.

Men, jeg må også sige, at jeg deler ikke den opfattelse, som overskriften giver udtryk for – jeg mener ganske enkelt ikke, overskriften giver et rigtigt billede af forholdene her i landet.

3. Vi har ikke i dansk lovgivning i dag en særskilt bestemmelse, der kriminaliserer tortur. Det betyder imidlertid ikke, at det her i landet er strafrit at begå tortur – tortur er nemlig omfattet af straffelovens generelle bestemmelser. De relevante bestemmelser er i den forbindelse navnlig bestemmelserne om vold, tvang, trusler og forbrydelser begået i offentlig tjeneste.

Danmark har som bekendt tiltrådt FN's Torturkonvention. Efter konventionens artikel 4 er vi forpligtet til at sikre, at enhver torturhandling er strafbar i Danmark, og at der kan pålægges en passende straf.

Det afgørende efter konventionen er ikke, om der i dansk ret er en særskilt bestemmelse, der forbyder tortur. Det centrale er derimod, om dansk lovgivning indholdsmæssigt lever op til konventionens krav. Efter regeringens opfattelse er der ikke tvivl om, at Danmark med straffelovens bestemmelser lever op til de kriminaliseringsforpligtelser, der følger af FN's torturkonvention.

4. Torturkonventionen indeholder ikke bestemmelser om forældelse af strafansvaret for tortur. På linje hermed er der heller ikke i dansk ret særlige forældelsesfrister knyttet til strafansvar for tortur. Spørgsmålet om, hvornår strafansvaret for tortur forældes, vil derfor skulle afgøres efter de almindelige forældelsesregler i straffeloven. Er der eksempelvis tale om tortur, der har karakter af vold, vil strafansvaret for denne handling være undergivet de forældelsesregler, der i alle tilfælde gæl-

der for overtrædelse af straffelovens bestemmelse om vold. Det vil konkret sige en forældelsesfrist på 10 år.

Der kan dog også være tilfælde, hvor et strafansvar for tortur efter dansk ret ikke forældes.

Uforældelighed følger nemlig i visse situationer af straffelovens § 93 a – en bestemmelse, der blev indsat i straffeloven for nylig ved lov nr. 364 af 24. maj 2005, og som er trådt i kraft den 1. juli i år.

Med denne lov fik vi gennemført en generel revision af straffelovens forældelsesregler. Efter anbefaling fra Straffelovrådet blev der i den forbindelse indsat en ny bestemmelse i straffelovens § 93 a, som fastlægger, at et strafansvar ikke forældes, hvis lovovertrædelsen er omfattet af en mellemfolkelig overenskomst, som Danmark har tiltrådt, og hvorefter strafansvaret er uforældeligt.

Som nævnt er der ikke i FN's Torturkonvention en bestemmelse om, at et strafansvar for tortur ikke forældes. Derfor har Torturkonventionen som sådan heller ingen betydning i relation til forældelsesreglerne.

Bestemmelser om uforældelighed findes derimod i statuten for Den Internationale Straffedomstol. Hvis der er tale om tortur, der er udøvet som led i en af de forbrydelser, som er omfattet af den Internationale Straffedomstols kompetence – det vil sige tortur som led i krigsforbrydelser, tortur som led i folkedrab eller tortur som led i forbrydelser mod menneskeheden – vil et strafansvar efter dansk ret derfor ikke forældes. Den nye bestemmelse sikrer altså, at dansk ret også i forældelsesmæssig henseende er på linje med det, der er fastlagt i international sammenhæng.

5. Vores regler er altså helt i overensstemmelse med indholdet af den regulering, der er besluttet på internationalt plan. Reglerne indebærer for det første, at tortur-

handlinger er strafbare, og for det andet, at strafansvaret for tortur ikke kan forældes, hvis torturen udøves som led i krigsforbrydelser, folkedrab eller forbrydelser mod menneskeheden. Herudover forældes torturhandlinger efter de forældelsesfrister, der i øvrigt efter straffeloven gælder for den pågældende type lovovertrædelse.

Derfor mener jeg som nævnt heller ikke, at overskriften i Berlingske Tidende giver et retvisende billede af, hvordan retstilstanden er i Danmark.

6. Spørgsmålet om at indsætte en specifik straffebe-
stemmelse om tortur i straffeloven har som bekendt tid-
ligere været overvejet. Regeringen har i den forbindelse
givet udtryk for, at dansk lovgivning efter regeringens
opfattelse utvivlsomt lever op til FN's Torturkonventi-
ons krav. Tortur kan allerede straffes efter de gældende
regler i straffeloven, og som bekendt har regeringen ved
flere lejligheder givet udtryk for, at det ikke er nødven-

dig at indsætte en særlig torturbestemmelse i straffeloven.

Samtidig vil jeg også sige, at der naturligvis er tale om et område, hvor regeringen løbende er opmærksom på, om der bør overvejes justeringer i vores regler.

Selv om regelsættet, som det ser ud i dag, er i overensstemmelse med vores folkeretlige forpligtelser, gør det selvsagt et vist indtryk, at et land som Norge, som vi jo normalt i strafferetlig sammenhæng ligger meget på linje med, har valgt en anden løsning end os og for nylig har indsat en særlig torturbestemmelse i den norske straffelov.

Regeringen er naturligvis også helt opmærksom på, at FN's Torturkomité i forbindelse med den seneste eksamination af Danmark i 2002 anbefalede Danmark at indføre en særlig bestemmelse om tortur i straffeloven – en anbefaling som ved flere lejligheder er gentaget af

forskellige nationale og internationale interesseorganisationer, og som der også - at dømme efter Amnesty Internationals underskriftsindsamling - synes at være en vis almen sympati for.

Herudover er der så på det seneste blevet stillet spørgsmålstegn ved, om vi i forældelsesmæssig henseende er tilstrækkelig ”klædt på” i disse sager.

7. På denne baggrund er det efter min opfattelse på sin plads at tage spørgsmålet om eventuelt at indsætte en særlig torturbestemmelse i den danske straffelov op til fornyet overvejelse.

Der er tale om et principielt og juridisk kompliceret spørgsmål, som bl.a. forudsætter en bred afvejning af de fordele og ulemper, der kan være forbundet med at indsætte en sådan bestemmelse. Hertil kommer nogle mere teknisk prægede overvejelser om, hvordan torturbegre-

bet i givet fald bør afgrænses – hvilken personkreds skal være omfattet af en eventuel torturbestemmelse osv.

Det er vigtige spørgsmål, som må vurderes nøje. Derfor vil jeg bede Straffelovrådet om se på spørgsmålet og overveje, om der bør indsættes en særlig torturbestemmelse i straffeloven. Det vil efter min opfattelse være nærliggende i sammenhæng hermed at overveje, om der i givet fald bør gælde særlige forældelsesregler i tilknytning til en sådan bestemmelse.

Som bekendt arbejder Straffelovrådet i øjeblikket på en betænkning om straffelovens anti-terrorbestemmelser – et arbejde, der efter planen skal afsluttes inden marts 2006. Når dette arbejde er færdiggjort, vil Straffelovrådet kunne påbegynde sine overvejelser om, hvorvidt der bør indsættes en særskilt torturbestemmelse i straffeloven, og jeg tror som sagt, at det vil være rigtigt, at vi nu får foretaget en grundig gennemgang og vurdering af

dette spørgsmål og samtidig hermed af forældelses-
spørgsmålet.

8. Den sidste del af samrådsspørgsmålet handler om in-
korporering af FN's Torturkonvention.

Det er jo et emne, vi tidligere har drøftet her i Folketin-
get – senest i november måned sidste år i forbindelse
med behandlingen af et beslutningsforslag B 13 om net-
op dette emne.

Ved den lejlighed gentog jeg, hvad der tidligere er ble-
vet tilkendegivet fra regeringens side på dette punkt –
nemlig, at regeringen har besluttet, at vi ikke vil inkor-
porere FN's menneskerettighedskonventioner, herunder
FN's Torturkonvention i dansk ret.

Dette er fortsat regeringens holdning. Vi mener stadig,
at en inkorporering – det vil sige, at konventionen som
sådan bliver en bestanddel af dansk lovgivning – ikke

vil ændre noget reelt ved den gældende retstilstand, og at en inkorporering kun vil have mere symbolsk karakter.

Baggrunden for denne holdning har jeg også tidligere redegjort for, men vil da gerne i dag fremhæve de hovedsynspunkter, der ligger bag.

For det første er det vigtigt at være opmærksom på, at Danmark ikke efter FN's Torturkonvention er forpligtet til at inkorporere konventionen i dansk ret.

Vi er derimod forpligtet til at sikre, at dansk lovgivning og praksis indholdsmæssigt lever op til konventionens krav.

I forbindelse med Danmarks ratifikation og også efterfølgende har skiftende regeringer sørget for løbende at sikre, at dansk ret opfylder konventionens krav. Regeringen finder derfor, at Danmark til fulde efterlever

konventionens krav – også selv om konventionen ikke er inkorporeret i dansk ret.

Ydermere fremgår det af dansk retspraksis, at Torturkonventionen faktisk allerede i dag er en relevant retskilde i dansk ret, idet domstolene fortolker og anvender Torturkonventionen – også selv om konventionen ikke er inkorporeret i dansk ret.

På den baggrund er det fortsat regeringens opfattelse, at det hverken er nødvendigt eller hensigtsmæssigt at inkorporere Torturkonventionen i dansk ret - konventionen er allerede en relevant retskilde, og den anvendes i praksis af domstolene.

Jeg vil gerne understrege, at der ikke skal herske nogen tvivl om, at regeringen lægger afgørende vægt på, at Danmark overholder sine internationale forpligtelser. Dette gælder også i forhold til FN's Torturkonvention. Spørgsmålet om, hvorvidt konventionen er inkorporeret

eller ej har imidlertid intet at gøre med spørgsmålet om, hvorvidt vi overholder konventionen.

9. Jeg kan i øvrigt til slut tilføje, at den problemstilling, der har været anledning til samrådet i dag – altså spørgsmålet om forældelse af strafansvaret for tortur – ikke ville være faldet anderledes ud, hvis Torturkonventionen havde været inkorporeret i dansk ret. Som nævnt indeholder Torturkonventionen ingen bestemmelser om forældelse af strafansvaret for de handlinger, der er reguleret i konventionen. Der er derfor heller ikke noget i den omtalte artikel i Berlingske Tidende, der kan give regeringen anledning til fornyede overvejelser om inkorporeringsspørgsmålet.